

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

**Факультет охорони здоров'я і спорту
Кафедра олімпійського та професійного спорту**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

«МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ПРАВИЛ ГРИ У ГАНДБОЛ»

Лубни 2026 рік

УДК 796.322(072)

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 12 від «26» червня 2026 року).

Рецензенти:

Дубовой О. В. – декан факультету охорони здоров'я і спорту, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри олімпійського і професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Мельнік В. О. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри спортивних та рекреаційних ігор Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

Укладачі:

Леонтьєва І.В. – старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Леонтьєв О.В. – старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту, Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Ківерник О.В. – старший викладач кафедри фізичного виховання факультету фізичної культури, спорту та реабілітації Чернівецького національного університету Ю.Федьковича, суддя національної категорії України з гандболу

Леонтьєва І. В., Леонтьєв О. В., Ківерник О. В. Методичні рекомендації для здобувачів закладів вищої освіти «Методика вивчення правил гри у гандбол».

Лубни: Видавництво: Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2026. 35 с.

У Методичних рекомендаціях висвітлено різні аспекти вивчення правил гри у гандбол, з'ясовано значення змагань, актуалізовано питання про роль та методику навчання суддів. Для кращого засвоєння і розуміння правил гри, їх застосування в змаганнях різного рівня пропонуються правила змагань у запитаннях і відповідях. Методичні рекомендації призначені на здобувачів вищих навчальних закладів.

Леонтьєва І., Леонтьєв О.,
Ківерник О., 2026© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2026

Зміст

Вступ	2
1. Значення змагань та роль суддів	5
2. Підготовка суддів до змагань. Методика суддівства гри	6
3. Правило I. Ігровий майданчик	7
4. Правило II. Час гри	8
5. Правило III. М'яч	9
6. Правило IV. Команда	12
7. Правило V. Воротар	14
8. Правило VI. Площа воротаря	15
9. Правило VII. Гра з м'ячем. Пасивна гра	16
10. Правило VIII. Порушення та неспортивна поведінка	19
11. Правило IX. Взяття воріт	20
12. Правило X. Початковий кидок	20
13. Правило XI. Боковий кидок	21
14. Правило XII. Воротарський кидок	23
15. Правило XIII. Вільний кидок	23
16. Правило XIV. Семиметровий кидок	25
17. Правило XV. Основні правила виконання кидків	27
18. Правило XVI. Покарання	28
19. Правило XVII. Судді	29
20. Правило XVIII. Секретар і секундометрист	31
21. Методичні рекомендації щодо застосування правил	31
Висновки	34
Список використаних джерел	35

ВСТУП

Змагання з гандболу є важливим засобом популяризації фізичної культури і спорту, пропаганди здорового способу життя та залучення здобувачів вищої освіти до систематичних занять фізичними вправами. Вони сприяють підвищенню інтересу в студентської та учнівської молоді до занять спортом, формуванню позитивної мотивації до фізичного вдосконалення та розширенню кола учасників спортивного руху.

Підготовка до змагань і безпосередня участь у них позитивно впливають на зміцнення здоров'я здобувачів вищої освіти та учнів, покращення їхнього фізичного розвитку, виховання вольових якостей і стійкого інтересу до регулярних тренувань. Крім того, змагальна діяльність допомагає учням визначити власні спортивні уподобання та обрати вид спорту для подальшого вдосконалення.

Спортивні змагання є невід'ємною складовою освітнього процесу з фізичного виховання та водночас слугують ефективним засобом оцінювання рівня фізичної підготовленості здобувачів вищої освіти. Вони сприяють вихованню наполегливості, цілеспрямованості, відповідальності, колективізму, взаємодопомоги та взаємоповаги.

Змагання серед здобувачів вищої освіти та учнів покликані сприяти зміцненню здоров'я, фізичному розвитку та підвищенню рівня фізичної підготовленості. Вони мають значний виховний вплив, формуючи почуття патріотизму, товарищескості, дисциплінованості, сили волі та інших позитивних рис характеру.

Важливо, щоб програма змагань відповідала віковим особливостям учнів і перебувала в тісному взаємозв'язку зі змістом навчального матеріалу. Терміни проведення та зміст змагань повинні відповідати рівню підготовленості учнів і ступеню оволодіння ними необхідними руховими вміннями та навичками.

Для залучення учнів до занять гандболом доцільно проводити:

- змагання з вправ, передбачених навчальною програмою;
- рухливі ігри з елементами гандболу;
- змагання з мінігандболу.

Змагання з гандболу мають важливе значення для підвищення спортивної майстерності учнів та здобувачів вищої освіти, розвитку фізичних якостей і виховання морально-вольових рис особистості. Без участі у змаганнях неможливо повною мірою організувати ефективний навчально-тренувальний процес. Водночас необхідно враховувати вікові особливості учасників, ретельно планувати організацію та проведення кожного заходу.

Якісно організовані та проведені змагання сприяють підвищенню інтересу до занять фізичною культурою і спортом не лише серед учасників, а й серед глядачів. Сучасний глядач може стати майбутнім спортсменом, а спортивні змагання — важливим чинником формування його мотивації до занять гандболом.

Поставлені перед змаганнями цілі та завдання можуть бути успішно реалізовані лише за умови належної підготовки, яка включає:

- розроблення та своєчасне доведення до учасників положення про змагання;

- організацію навчально-тренувального процесу;
- комплектування та підготовку команд;
- проведення контрольних і відбіркових змагань;
- підготовку спортивної бази;
- формування суддівської колегії;
- забезпечення учасників і переможців нагородною атрибутикою;
- підготовку сценаріїв урочистого відкриття та закриття змагань.

1.Значення змагань та роль суддів.

Під час проведення змагань з гандболу, крім офіційних правил гри, важливу роль відіграють загальноприйняті норми спортивної етики. Вони регулюють взаємовідносини між гравцями, тренерами, суддями та іншими учасниками змагального процесу, сприяючи формуванню атмосфери взаємоповаги, чесної боротьби та спортивного суперництва. У процесі гри найбільш яскраво виявляються й виховуються такі морально-вольові якості, як колективізм, відповідальність, взаємодопомога, дисциплінованість, чесність, справедливість і повага до суперника. Ці якості є важливими складовими не лише спортивної діяльності, а й гармонійного розвитку особистості здобувача вищої освіти та учня.

Недостатня самовіддача окремих гравців або недооцінка суперника можуть негативно впливати на результат виступу команди та спотворювати спортивну боротьбу. Саме тому змагання мають не лише спортивне, а й значне виховне значення, сприяючи формуванню характеру, світогляду та моральних переконань учасників.

Важливу роль у забезпеченні справедливого та організованого проведення змагань відіграє суддя. Від його професійної підготовки, об'єктивності та принциповості значною мірою залежить якість проведення гри, дотримання правил та створення позитивної атмосфери спортивного суперництва.

Суддя має бути прикладом дисциплінованості, неупередженості та високої культури поведінки. Його діяльність спрямована не лише на контроль за дотриманням правил, а й на виховання в учасників поваги до партнерів по команді, суперників, організаторів і суддівського корпусу.

Для успішного виконання своїх обов'язків суддя повинен досконало знати правила гри, постійно вдосконалювати свою кваліфікацію та володіти необхідними моральними якостями. Авторитет судді формується завдяки його компетентності, принциповості, справедливості та послідовності в ухваленні рішень.

Суддівство є відповідальною діяльністю, що потребує не лише знання правил, а й уміння правильно оцінювати ігрові ситуації, швидко приймати рішення та зберігати самоконтроль в складних умовах змагальної боротьби. Від якості суддівства значною мірою залежить реалізація технічних і тактичних можливостей спортсменів та загальний результат гри.

Особливо неприпустимими є упередженість або навмисні помилки в суддівстві, оскільки вони негативно впливають на моральний стан учасників та підривають довіру до спортивних змагань. Тому суддя несе відповідальність за об'єктивність, справедливість і дотримання принципів чесної гри.

Важливе значення має також зовнішній вигляд судді. Охайна форма, впевнена поведінка та чіткі дії сприяють зміцненню його авторитету серед учасників і глядачів. Суддя повинен неухильно дотримуватися вимог правил змагань та бути прикладом для всіх учасників спортивного заходу.

Загалом суддя є не лише контролером дотримання правил гри, а й активним учасником виховного процесу, який сприяє формуванню моральних якостей спортсменів, розвитку спортивної культури та утвердженню принципів чесної спортивної боротьби.

2. Підготовка суддів до змагань Методика суддівства гри

Якісне суддівство є однією з найважливіших умов успішного проведення змагань з гандболу. Від рівня підготовленості суддів залежить об'єктивність оцінювання ігрових ситуацій, дотримання правил гри, дисципліна учасників та загальна організація змагального процесу.

Основною вимогою до діяльності судді є неупередженість та об'єктивність. Суддя повинен однаково трактувати правила гри для всіх учасників змагань, незалежно від рівня підготовленості команд, спортивних досягнень спортсменів чи інших обставин. Будь-які прояви упередженості негативно впливають на результати гри та авторитет суддівського корпусу.

Важливою умовою професійної діяльності судді є постійне вдосконалення знань і практичних навичок. Суддя повинен систематично ознайомлюватися зі змінами та доповненнями до правил гри, вивчати методичні рекомендації, аналізувати власну практику суддівства та переймати досвід провідних фахівців.

Підготовка суддів до змагань включає кілька взаємопов'язаних складових:

- теоретичну підготовку;
- практичну підготовку;
- фізичну підготовку;
- психологічну підготовку.

Теоретична підготовка передбачає ґрунтовне вивчення правил гри в гандбол, офіційних роз'яснень до них, суддівської термінології та жестів. Суддя повинен добре орієнтуватися в усіх аспектах правил, уміти правильно застосовувати їх під час проведення змагань і швидко приймати рішення в складних ігрових ситуаціях.

Практична підготовка полягає у формуванні навичок застосування теоретичних знань у процесі суддівства. Вона включає участь у навчальних і контрольних іграх, аналіз ігрових епізодів, відпрацювання механіки пересування майданчиком та взаємодії з іншими членами суддівської бригади.

Фізична підготовка має забезпечувати здатність судді підтримувати високий рівень працездатності протягом усього турніру або окремої гри. Суддя повинен володіти достатньою витривалістю, швидкістю пересування, координацією рухів та швидкістю реакції, що дозволяє постійно перебувати в оптимальній позиції для спостереження за ігровими діями.

Психологічна підготовка спрямована на розвиток емоційної стійкості, самоконтролю та здатності приймати правильні рішення в умовах підвищеного нервового напруження. Під час відповідальних матчів суддя повинен зберігати спокій, впевненість і незалежність у своїх рішеннях, не піддаючись впливу гравців, тренерів чи глядачів.

Особливого значення набуває підготовленість судді наприкінці матчу, коли результат гри може залежати від окремих ігрових епізодів. Саме в цей період від судді вимагаються максимальна концентрація уваги, об'єктивність та висока відповідальність.

Для проведення гри з гандболу призначаються два судді, які мають рівні права та обов'язки. Така система суддівства дозволяє більш ефективно контролювати перебіг гри та забезпечувати правильне застосування правил.

Один із суддів переважно контролює дії гравців, які безпосередньо беруть участь у розвитку атаки та володіють м'ячем. Інший суддя контролює дії гравців без м'яча, боротьбу за вигідну позицію, дотримання правил у зоні поблизу воріт та інші ігрові моменти, які можуть залишатися поза увагою першого судді.

Під час гри судді повинні постійно підтримувати взаємодію та координувати свої дії. Важливе значення має правильне розташування на майданчику, що забезпечує хороший огляд усіх ігрових зон та можливість своєчасно фіксувати порушення правил.

При зміні напрямку атаки судді здійснюють відповідне переміщення, зберігаючи оптимальні позиції для спостереження за грою. Така система дозволяє забезпечити ефективний контроль за діями всіх учасників матчу.

Особливу увагу судді приділяють контролю за дотриманням правил у площі воротаря, правильністю виконання кидків, фіксацією взяття воріт, призначенням вільних та семиметрових кидків, а також застосуванням дисциплінарних санкцій до гравців.

Під час проведення матчу судді використовують офіційно встановлені жести та сигнали. Суддівська жестикуляція повинна бути чіткою, зрозумілою та своєчасною. Це сприяє правильному сприйняттю рішень суддів гравцями, тренерами та глядачами.

Використання єдиної суддівської термінології та стандартизованих жестів дозволяє уникнути непорозумінь під час гри та підвищує ефективність суддівства. Будь-які жести або сигнали, не передбачені правилами гри, є небажаними та можуть негативно впливати на сприйняття рішень суддів.

Після завершення матчу судді зобов'язані перевірити правильність оформлення протоколу змагань, достовірність внесених результатів та наявність усіх необхідних підписів. У разі подання протесту судді повинні надати відповідні пояснення згідно з установленим порядком проведення змагань.

Отже, ефективне суддівство в гандболі ґрунтується на високому рівні професійної підготовки, глибокому знанні правил гри, належній фізичній та психологічній готовності, а також умінні оперативно й об'єктивно оцінювати ігрові ситуації. Саме від роботи суддів значною мірою залежить справедливості спортивної боротьби, дотримання принципів чесної гри та виховний вплив змагань на їх учасників.

Матеріал методичних рекомендацій, що стосується офіційних правил гри в гандбол, укладено на основі чинних «Правил гри в гандбол International Handball Federation (IHF)» та їх офіційних роз'яснень.

Міжнародні правила.

Роз'яснення по використанню правил щодо до стосування на практиці.

3. Правило І. Ігровий майданчик

1. Яку форму та розміри має гандбольний майданчик?

Гандбольний майданчик має форму прямокутника розміром 40 м завдовжки та 20 м завширшки. Довгі лінії називаються боковими, короткі — лініями воріт (лицевими), а лінія, що ділить майданчик на дві рівні частини, — середньою лінією.

2. На якій відстані від меж майданчика повинні розташовуватися сторонні предмети?

З метою забезпечення безпеки учасників змагань усі сторонні предмети повинні бути розташовані не ближче ніж 1 м від бокових ліній та не менше ніж 2 м від ліній воріт.

3. Як розмічають площу воротаря?

Площу воротаря розмічають так: перед воротами на відстані 6 м від лінії воріт проводиться лінія довжиною 3 м, паралельна лінії воріт. До її кінців з обох боків приєднуються чверті кіл радіусом 6 м.

4. Де розташований центр чвертей кіл площі воротаря?

Кожна чверть кола проводиться із заднього внутрішнього кута стійки воріт, який є центром відповідного кола.

5. Як розмічають лінію вільних кидків?

Лінія вільних кидків розташовується на відстані 9 м від лінії воріт і розмічається аналогічно до лінії площі воротаря. Вона складається з прямої ділянки довжиною 3 м та двох чвертей кіл радіусом 9 м.

6. Чим лінія вільних кидків відрізняється від лінії площі воротаря?

Лінія площі воротаря є суцільною, а лінія вільних кидків — пунктирною. Довжина кожного штриха та проміжку між штрихами становить 15 см.

7. Що являє собою лінія 7-метрового кидка?

Лінія 7-метрового кидка є відміткою довжиною 1 м, яка наноситься паралельно лінії воріт на відстані 7 м від їх зовнішнього краю.

8. Як називається лінія, що ділить майданчик навпіл?

Лінія, яка ділить майданчик на дві рівні частини, називається середньою лінією. Вона з'єднує середини бокових ліній.

9. Якою є ширина ліній майданчика?

Усі лінії майданчика мають ширину 5 см, за винятком лінії воріт між стійками, ширина якої становить 8 см.

10. Як враховується ширина середньої лінії?

Ширина середньої лінії входить до обох половин майданчика порівну — по 2,5 см у кожную сторону.

11. Які розміри воріт?

Внутрішні розміри воріт становлять: ширина — 3 м, висота — 2 м. Стійки та поперечина мають квадратний переріз 8×8 см.

12. З яких матеріалів виготовляють ворота?

Ворота можуть бути виготовлені з дерева, металу або пластику. Матеріал повинен бути міцним, безпечним і відповідати вимогам правил змагань.

13. Як фарбують ворота?

Стійки та поперечину воріт фарбують смугами двох контрастних кольорів. Довжина кожної смуги становить 20 см. У місцях з'єднання стійок із поперечною смуги мають довжину 28 см.

14. Чому дорівнює ширина лінії воріт?

Лінія воріт, проведена між стійками, має ширину 8 см, що відповідає ширині стійок воріт.

15. Для чого призначена сітка воріт?

Сітка воріт використовується для затримання м'яча після взяття воріт та полегшує визначення результативності кидка.

16. Чи дозволяється використовувати незакріплені ворота?

Ні. Ворота повинні бути надійно закріплені до поверхні майданчика або іншої конструкції відповідно до вимог безпеки.

17. Для чого призначена лінія воротаря?

У площі воротаря на відстані 4 м від лінії воріт паралельно до неї наноситься лінія довжиною 15 см. Вона визначає межу, яку воротар не має права перетинати під час виконання суперником 7-метрового кидка до моменту випуску м'яча з рук виконавця.

4. Правило II. Час гри

18. Чим зумовлена тривалість гри?

Тривалість гри зумовлена віком і статтю учасників.

19. Якою є тривалість перерви між першою та другою половинами гри?

Між першою та другою половинами гри встановлюється перерва тривалістю 10 хвилин.

20. Чи залежить тривалість перерви від віку та статі учасників?

Ні, тривалість перерви не залежить від віку та статі учасників змагань.

21. Чи може змінюватися основний час гри?

Так, основний час гри може змінюватися відповідно до положення про проведення конкретних змагань.

22. Коли починається відлік ігрового часу?

Відлік ігрового часу починається після свистка судді на майданчику.

23. Кому надано право зупиняти та поновлювати відлік часу гри?

Право зупиняти та поновлювати відлік часу гри надано суддям. Крім того, право зупиняти час мають делегат і секундометрист.

24. Кому належить остаточне право вирішувати питання щодо правильності відліку часу гри у разі виникнення сумнівів?

У разі виникнення сумнівів щодо правильності відліку часу остаточне рішення приймають обидва судді після взаємної консультації.

25. Яким сигналом судді повідомляють секундометриста про необхідність зупинки часу гри?

Сигналом для секундометриста є три короткі свистки. Оптичним сигналом є жест «Т» (тайм-аут), утворений двома долонями.

26. Як повинен діяти секундометрист, якщо перед закінченням першої половини або всієї гри призначено вільний чи 7-метровий кидок, а ігровий час закінчився?

У такому випадку секундометрист негайно подає сигнал про закінчення часу гри.

27. Яке рішення повинні прийняти судді, якщо встановлено, що перша половина гри тривала довше встановленого часу?

У такому випадку тривалість другої половини гри не скорочується на відповідний проміжок часу.

28. Як продовжується гра, якщо перша половина була завершена раніше встановленого часу, але команди вже залишили майданчик?

Якщо повернути команди на майданчик до закінчення перерви неможливо, втрачений час не відновлюється.

29. Як продовжується гра, якщо перша половина була завершена раніше встановленого часу, а команди ще не залишили майданчик?

Гравців необхідно затримати або повернути на майданчик та відновити гру відповідно до ситуації, що передувала її зупиненню.

30. Чи допускається перерва після першої половини гри, якщо час не було дограно, а команду неможливо повернути на майданчик?

Так, команди використовують передбачену правилами перерву.

31. Чи можна скорочувати тривалість перерви після першої половини гри?

Ні, скорочення перерви після першої половини гри не допускається.

32. Що повинні зробити судді, якщо сигнал про закінчення першої половини гри був поданий із запізненням?

Друга половина гри не повинна бути скорочена на відповідний проміжок часу.

33. Чи допускається нічийний результат гри?

Так, гра завершується внічию, якщо команди закинули однакову кількість м'ячів або жодна з команд не закинула м'яча.

34. Як повинні діяти судді, якщо згідно з положенням про змагання необхідно визначити переможця, а гра завершилася внічию?

Призначається додатковий час — два тайми по 5 хвилин.

35. Чи призначається другий додатковий час, якщо після перших двох додаткових таймів рахунок залишається нічийним?

Так, призначаються ще два додаткові тайми по 5 хвилин.

36. Яке рішення приймається, якщо після двох додаткових часів переможця не визначено?

Згідно з Правилами виконуються серії з п'яти 7-метрових кидків.

37. Якою є тривалість перерви перед додатковим часом?

Перед додатковим часом надається перерва тривалістю 5 хвилин.

38. Чи проводиться перерва після перших п'яти хвилин додаткового часу?

Так, після першого додаткового тайму надається перерва тривалістю 1 хвилина.

39. Чи проводиться жеребкування перед додатковим часом?

Так, жеребкування проводиться як перед першим, так і перед другим додатковим часом.

40. Чи змінюють команди сторони майданчика після перших п'яти хвилин додаткового часу?

Так, після першого додаткового тайму команди міняються сторонами майданчика.

41. Чи можна в додатковий час змінити заявлений на гру склад команди?

Ні, у додатковий час змінювати заявлений на гру склад команди не дозволяється.

42. Чи повинні судді зупиняти час під час призначення 7-метрового кидка?

Ні, під час призначення 7-метрового кидка судді можуть зупинити час на власний розсуд.

5. Правило III. М'яч

43. З якого матеріалу виготовляється м'яч для гри та яку форму він має?

М'яч виготовлений із шкіри або з синтетичного матеріалу. Він повинен бути круглим. Оболонка не повинна бути слизькою і блискучою

44. Чи відрізняються розміри та маса м'яча залежно від віку і статі спортсменів?

Так. Застосовуються такі дві різні категорії гандбольних м'ячів: а) м'ячі, якими грають з клеєм, мають такі розміри (окружність і вага м'яча залежить від вікових категорій): 58-60 см і 425-475 г (Розмір 3 ІГФ) для чоловічих і юнацьких команд (старше 16 років); 54-56 см і 325-375 г (Розмір 2 ІГФ) для жіночих команд, команд дівчат (старше 14 років) і команд хлопців (від 12 до 16 років); 50-52 см і 290-330 г (Розмір 1 ІГФ) для команд дівчаток (від 8 до 14 років) та хлопчиків (від 8 до 12 років). б) м'ячі, якими грають без клею, мають такі розміри (окружність і вага м'яча використовується для різних вікових категорій): 55.5-57.5 см і 400-425 г (Розмір 3 ІГФ) для чоловічих і юнацьких команд (старше 16 років); 51.5-53.5 см і 300-325 г (Розмір 2 ІГФ) для жіночих команд, команд дівчат (старше 14 років) і команд хлопців (від 12 до 16 років); 49-51 см і 290-315 г (Розмір 1 ІГФ) для команд дівчаток (від 8 до 14 років) та хлопчиків (від 8 до 12 років).

45. Хто визначає придатність м'яча до гри?

Придатність м'яча до гри визначають судді матчу.

46. Скільки м'ячів необхідно мати для проведення гри?

Для проведення гри необхідно мати щонайменше два м'ячі, які відповідають вимогам Правил.

47. Чи дозволяється заміна м'яча під час гри?

Так, але лише за рішенням суддів у випадках крайньої необхідності (пошкодження камери, розрив шва тощо).

6. Правило IV. Команда

48. Який максимальний склад команди допускається до участі у змаганнях?

До участі у змаганнях команда допускається у складі не більше 16 гравців.

49. Яким документом визначається кількісний склад команди на змаганнях?

Кількісний склад команди визначається регламентом про проведення змагань.

50. Скільки гравців однієї команди може одночасно перебувати на майданчику?

Одночасно на майданчику може перебувати не більше семи гравців, один із яких обов'язково є воротарем.

51. Хто може перебувати на лаві запасних під час гри?

На лаві запасних можуть перебувати запасні та тимчасово вилучені гравці, а також не більше чотирьох офіційних представників команди, внесених до протоколу гри.

52. Хто має право звертатися до суддівської колегії під час гри?

Лише офіційний представник команди, який першим записаний у протоколі гри.

53. Чи можуть судді розпочати гру, якщо одна з команд має лише п'ятьох гравців?

Так, команда може розпочати гру у складі не менше п'яти гравців, один із яких повинен виконувати функції воротаря.

54. Чи може команда продовжувати гру, якщо після початку матчу у неї вилучено одного з гравців?

Так, гра продовжується відповідно до правил.

55. Чи має право брати участь у грі гравець, який не був внесений до протоколу до початку матчу?

Так, якщо його буде внесено до протоколу секретарем до моменту виходу на майданчик.

56. Чи може команда, яка почала гру в неповному складі, поповнити його до семи гравців?

Так, у будь-який момент гри, включаючи додатковий час, за рахунок гравців, внесених до протоколу.

57. Чи потрібен дозвіл для вступу в гру гравцеві, який доповнює склад команди після початку матчу?

Так, гравець повинен повідомити секретаря та отримати право на участь у грі.

58. Яке покарання застосовується, якщо на майданчик вийшов гравець, не внесений до протоколу?

Призначається вільний кидок на користь суперника, а гравець вилучається на 2 хвилини після внесення його до протоколу.

59. Скільки замін може виконати команда під час гри?

Кількість замін необмежена.

60. Коли дозволяється виконувати заміни?

Запасні гравці можуть виходити на заміну у будь-який момент гри.

61. Чи зупиняється час гри під час заміни?

Ні, заміна виконується без зупинки ігрового часу.

62. Чи потрібно повідомляти суддів або секретаря про заміну?

Ні, повідомляти про звичайну заміну не потрібно.

63. Чи визначене спеціальне місце для заміни гравців?

Так, заміна здійснюється лише у визначеній зоні заміни своєї команди.

64. Коли гравець, який виходить на заміну, має право вступити в гру?

Лише після того, як гравець, якого він замінює, повністю залишить майданчик.

65. Чи поширюється це правило на воротарів?

Так, це правило однаково стосується і воротарів.

66. Чи дозволяється виконувати заміну через зону заміни команди суперника?

Ні, це заборонено.

67. Як карається порушення правил заміни?

Гравець вилучається на 2 хвилини, а команді суперника призначається вільний кидок з місця порушення.

68. Чи правильно вчинив секундометрист, який зупинив гру через неправильну заміну команди, що захищалася?

Так, секундометрист зобов'язаний негайно подати сигнал про зупинку гри після виявлення порушення.

69. Як повинен діяти суддя, якщо неправильна заміна відбулася під час зупинки часу?

Порушник вилучається на 2 хвилини, після чого гра поновлюється відповідно до ситуації, що була до зупинки.

70. Як поновлюється гра, якщо неправильна заміна позбавила суперника явної можливості взяття воріт?

Порушник вилучається на 2 хвилини, а команді суперника призначається 7-метровий кидок.

71. Як повинні діяти судді, якщо гравець після неправильної заміни вчинив порушення, що тягне ще одне вилучення, а суперник мав явну нагоду для взяття воріт?

Гравець дискваліфікується, команді суперника призначається 7-метровий кидок, а команда-порушник грає в меншості протягом 4 хвилин.

72. Чи може дискваліфікований гравець бути замінений запасним?

Так, але не раніше ніж через 2 хвилини після дискваліфікації.

73. Чи може дискваліфікований гравець продовжувати участь у цій грі?

Ні.

74. Чи допускається дискваліфікований гравець до наступних ігор?

Так, якщо дискваліфікація не супроводжувалася письмовим рапортом.

75. Чи правильно вчинили судді, вилучивши на 2 хвилини гравця, який у зоні заміни завадив виконанню бокового кидка?

Так. Згідно з Правилами покарання можуть застосовуватися до всіх членів команди, офіційних осіб, у тому числі тих, що перебувають на лаві запасних.

76. Чи має право гравець під час гри безпосередньо звертатися до судді?

Ні. Таке право має лише офіційний представник команди.

77. Які вимоги висуваються до форми гравців?

Гравці повинні виступати в однаковій формі та мати чіткі індивідуальні номери на футболках.

78. Чи повинна форма воротаря відрізнятися від форми польових гравців?

Так, форма воротаря повинна чітко відрізнятися від форми обох команд і воротаря суперника.

79. Які номери можуть використовувати гравці?

Допускаються номери від 1 до 99.

80. Чи може команда грати, маючи лише одного воротаря?

Так. Будь-який гравець команди може виконувати функції воротаря.

81. Чи допускаються до гри гравці, які мають номер лише на грудях?

Ні. Номери повинні бути нанесені як на груди, так і на спину.

82. Яких розмірів повинні бути номери гравців?

Висота номера на грудях повинна становити не менше 10 см, а на спині — не менше 20 см.

83. Хто контролює відповідність форми гравців вимогам Правил?

Судді матчу.

84. Які предмети заборонено використовувати під час гри?

Забороняється носити будь-які предмети, що можуть спричинити травмування учасників гри.

85. Який розпізнавальний знак повинен мати капітан команди?

Капітан команди повинен мати пов'язку на лівому передпліччі шириною приблизно 4 см.

7. Правило V. Воротар

86. Чи буде порушенням, якщо під час захисту воріт воротар торкнеться м'яча ногою?

Ні. Під час захисту воріт воротар може торкатися м'яча будь-якою частиною тіла.

87. Чи може воротар у площі воротаря з м'ячем у руках робити більше трьох кроків?

Так. Переміщення воротаря з м'ячем у межах площі воротаря не обмежується трьома кроками.

88. Чи дозволяється воротареві після свистка судді володіти м'ячем більше трьох секунд?

Ні, не дозволяється.

89. Чи здійснив воротар порушення, якщо вийшов із площі воротаря без м'яча та заволодів ним на майданчику?

Ні. Поза межами площі воротаря він користується правами польового гравця.

90. Чи порушено правила, якщо воротар однією ногою знаходиться в площі воротаря, а другою — на майданчику та отримує м'яч?

Так. Воротар вважається таким, що залишив площу воротаря, якщо торкається майданчика будь-якою частиною тіла.

91. Чи дозволяється воротареві з м'ячем повертатися у площу воротаря?

Ні. Повернення у площу воротаря дозволяється лише без м'яча.

92. Чи може воротар замінити польового гравця?

Так. Під час гри будь-який гравець може виконувати функції воротаря або польового гравця.

93. Чи дозволяється воротареві перебувати з м'ячем на половині поля суперника?

Так, дозволяється.

94. Чи має право воротар виконувати функції польового гравця поза межами площі воротаря?

Так, має.

95. Яке покарання застосовується до воротаря, який небезпечно протидіє супернику під час захисту воріт?

Призначається 7-метровий кидок та застосовується відповідне прогресивне покарання.

96. Чи здійснив воротар порушення, залишивши площу воротаря з м'ячем у руках?

Так. За таке порушення призначається повторний кидок воротаря.

97. Чи є порушенням повторний дотик воротаря до м'яча за межами площі воротаря після кидка від воріт або передачі партнеру, якщо до цього м'яча ніхто не торкався?

Так. У цьому випадку призначається вільний кидок на користь команди суперника.

98. Чи здійснив воротар порушення, якщо, перебуваючи в площі воротаря, торкнувся м'яча, що лежить або котиться за її межами?

Так. Такі дії воротарю заборонені.

99. Чи має право воротар виконувати 7-метровий кидок?

Так, має право.

100. Чи потрібно повідомляти суддів про заміну воротаря польовим гравцем?

Ні, не потрібно.

101. Чи повинен польовий гравець, який змінив воротаря, змінити форму перед тим, як зайняти місце у воротах?

Так. Він повинен одягнути форму іншого кольору, зберігаючи свій ігровий номер.

102. Чи правильно вчинив суддя, зупинивши час гри під час заміни воротарів перед виконанням 7-метрового кидка?

Так. Судді мають право зупинити час у такій ситуації.

103. Чи може польовий гравець, який змінив воротаря, знову виконувати функції польового гравця?

Так, у будь-який момент гри.

8. Правило VI. Площа воротаря

104. Чи може хтось із гравців, крім воротаря, перебувати у площі воротаря?

Ні. У площі воротаря може перебувати лише воротар.

105. Коли захисник вважається таким, що перебуває у площі воротаря?

Коли він торкається площі воротаря будь-якою частиною тіла.

106. Чи дозволяється гравцеві з м'ячем заступати у площу воротаря?

Ні, не дозволяється.

107. Коли фіксується заступання у площу воротаря?

Коли гравець торкається площі воротаря будь-якою частиною тіла.

108. Чи зараховується гол, якщо нападник отримав м'яч після перебігання через площу воротаря та закинув його у ворота?

Ні. Такі дії вважаються використанням площі воротаря для отримання переваги.

109. Чи порушив правила захисник, який завадив кидку або заблокував м'яч, перебуваючи у площі воротаря?

Так. Захисник не має права використовувати площу воротаря для захисту воріт.

110. У якому випадку заступання нападника у площу воротаря не карається?

Якщо після передачі або кидка він заступив у площу воротаря, не вплинувши на подальші дії суперників.

111. Як повинен діяти нападник, який після передачі або кидка опинився у площі воротаря?

Він повинен якомога швидше залишити її межі.

112. Чи зараховується гол, якщо партнер після кидка знаходиться у площі воротаря, але не заважає воротареві або захисникам?

Так, гол зараховується.

113. Чи можуть польові гравці торкатися м'яча, який лежить або котиться у площі воротаря?

Ні. Такий м'яч належить воротареві.

114. Чи порушує правила гравець, який торкається або вибиває м'яч із рук воротаря в площі воротаря?

Так, це є порушенням правил.

115. Коли м'яч, що котиться, вважається таким, що вийшов за межі площі воротаря?

Коли він повністю перетнув лінію площі воротаря.

116. Чи дозволяється ловити, відбивати або добивати м'яч, який знаходиться у повітрі над площею воротаря?

Так, це дозволяється гравцям обох команд.

117. Чи зараховується гол, якщо воротар із власної площі воротаря закинув м'яч у ворота суперника?

Так, такий гол зараховується.

118. Чи правильно вчинив суддя, не зарахувавши гол, який воротар закинув у власні ворота, перебуваючи у площі воротаря?

Так. Гол у власні ворота з площі воротаря не зараховується.

119. Чи дозволяється передавати м'яч воротареві, який перебуває у власній площі воротаря?

Ні. Таке передавання вважається порушенням і карається вільним кидком.

120. Як слід діяти, якщо після передачі воротареві м'яч залишився лежати у площі воротаря?
Призначається вільний кидок на користь команди суперника.

121. Чи вважається порушенням, якщо воротар заволодів м'ячем, що відскочив від захисника до площі воротаря?
Ні. У такому випадку гра продовжується кидком воротаря.

122. Чи порушив правила польовий гравець, який використовує площу воротаря для ведення м'яча, перебуваючи за її межами?
Ні. Ведення м'яча над площею воротаря не є порушенням.

123. Чи здійснив воротар порушення, якщо заволодів м'ячем під час його ведення захисником через площу воротаря?
Так. Це розцінюється як передача м'яча воротареві, за що призначається вільний кидок на користь суперника.

124. Чи дозволяється нападникові вистрибувати у площу воротаря без м'яча, отримувати його в польоті та закидати у ворота?
Так, за умови, що відштовхування відбулося за межами площі воротаря.

9. Правило VII. Гра з м'ячем. Пасивна гра

125. Якими частинами тіла дозволяється торкатися м'яча під час гри?
Під час гри дозволяється торкатися м'яча руками, головою, тулубом, стегнами та колінами.

126. Яким чином, окрім ловлі, допускається гра м'ячем?
У грі дозволяється кидати, ударяти, зупиняти та штовхати м'яч.

127. Чи дозволяється дотик м'яча ногою нижче коліна?
Ні. Дотик м'яча ногою нижче коліна вважається помилкою.

128. Скільки кроків з м'ячем у руках може зробити гравець?
Не більше трьох кроків.

129. Чи дозволяється виконувати кроки з м'ячем з місця?
Так. Гравець з м'ячем у руках має право виконувати кроки з місця та після зупинки.

130. Коли крок вважається виконаним?
Крок вважається виконаним, коли нога в опорному положенні піднята з підлоги та поставлена знову або пересунута з одного місця на інше.

131. Чи виконав гравець крок, якщо після ловлі м'яча, стоячи на одній нозі, він поставив на підлогу іншу ногу або підстрибнув на одній нозі?
Так. Гравець, який упіймав м'яч, стоячи на одній нозі, та поставив на підлогу іншу ногу або підстрибнув на тій самій нозі й приземлився, вважається таким, що виконав крок.

132. Чи вважається крок виконаним, якщо гравець, перебуваючи у стрибку, ловить м'яч і приземляється на обидві ноги?
Ні. Якщо гравець, перебуваючи у стрибку, ловить м'яч і приземляється на обидві або на одну ногу, не виконує жодного кроку, оскільки відлік кроків починається з опорного положення.

133. Чи вважається крок виконаним, якщо після ловлі м'яча у стрибку гравець, приземлившись на обидві ноги, пересуває одну ногу з одного місця на інше?

Так. Гравець після ловлі м'яча у стрибку, приземлившись на обидві ноги та пересунувши одну ногу з одного місця на інше, вважається таким, що виконав крок.

134. Скільки кроків виконав гравець, пересунувши одну ногу з одного місця на інше, а другу підтягнувши до неї?

Один. Підтягування однієї ноги до іншої не вважається кроком.

135. Чи порушив правила гравець з м'ячем, виконавши два кроки, потім стрибнувши вгору та приземлившись одночасно на обидві ноги?

Ні. Він виконав три кроки.

136. Чи будуть порушені правила, якщо приземлення після виконання двох кроків зроблено поперемінно: спочатку на одну, а потім на іншу ногу?

Так. Якщо гравець зробив два кроки, а потім, стрибнувши вгору, приземлився спочатку на одну, а потім на іншу ногу, він виконав чотири кроки, тобто зробив пробіжку.

137. Чи зробив помилку гравець, який виконав два баскетбольні кроки, тобто, не відриваючи одну з ніг, зробив два рухи однією ногою вперед і тією самою ногою два рухи назад?

Так. Це вважається пробіжкою, оскільки гравець виконав чотири кроки.

138. Чи дозволяється багаторазове ведення м'яча однією рукою або поперемінно обома руками?

Багаторазове ведення м'яча однією або поперемінно обома руками порушенням не вважається.

139. Чи порушив правила гравець, який після ловлі м'яча виконав один або більше ударів об підлогу одночасно двома руками?

Так. Це подвійне ведення.

140. Чи є помилкою, якщо гравець після ловлі кине м'яч уперед, зловить його раніше, ніж той торкнеться підлоги, та кине м'яч у ворота?

Так. Після ловлі м'яча гравець має право кинути його вперед, але потім може грати ним лише після того, як м'яч торкнеться підлоги або іншого гравця на майданчику.

141. Чи зараховується гол, якщо гравець після ловлі кине м'яч уперед, наздожене його та після того, як м'яч вдариться об підлогу, знову зловить його, виконає ведення та кине м'яч у ворота?

Ні. Після ловлі м'яча гравець має право кинути його вперед і знову зловити після відскоку від підлоги, але не може виконувати ведення. Після цього він може зробити не більше трьох кроків і кинути м'яч у ворота або віддати передачу партнерові.

142. Чи дозволяється повторне ведення м'яча або його ловля після дотику до нього іншого гравця, стійки чи поперечини воріт?

Так. Ловля та повторне ведення м'яча після його дотику до іншого гравця, стійки або поперечини воріт помилкою не вважаються.

143. Скільки кроків дозволяється виконувати гравцеві, який веде м'яч?

Гравцеві, який виконує ведення м'яча, дозволяється робити необмежену кількість кроків.

144. Чи вважається помилкою перекладання м'яча з однієї руки в іншу?

Ні. Перекладання м'яча з однієї руки в іншу помилкою не вважається.

145. Чи зробив гравець помилку, передавши м'яч партнерові, стоячи на колінах?

Ні. Передавати м'яч дозволяється стоячи на колінах, сидячи або лежачи.

146. Чи дозволяється після падіння з м'ячем у руках передавати його партнерові?

Так. Гравцеві, який упав з м'ячем, дозволяється передавати його партнерові, якщо при цьому не порушено інших правил.

147. Чи продовжується гра, якщо м'яч потрапляє в суддю, який перебуває на майданчику для гри?

Так. Гра продовжується.

148. Чи дозволяється команді володіти м'ячем без навмисних спроб закинути його у ворота суперника?

Ні. Якщо зафіксована спроба пасивної гри, то використовується попереджувальний жест (жест № 17). Тим самим команді, що володіє м'ячем, надається можливість змінити методи ведення атаки і уникнути втрати атакуючої позиції. Якщо атакуючі дії не змінилися після попереджувального жесту, судді можуть забрати м'яч у команди в будь-який момент. У разі, якщо атакуюча команда не виконує кидок по воротах після максимум 4 передач, тобто коли партнер по команді отримує 5-ту передачу, призначається вільний кидок для команди супротивника.

149. Чи може гравець, який перебуває з м'ячем навпроти воріт суперника та має явний шанс забити гол, віддати м'яч назад партнерові, який не має явного шансу для взяття воріт?

Так. Але такі дії можуть бути розцінені як пасивна гра.

10. Правило VIII. Порушення та неспортивна поведінка

150. Чи дозволяється у боротьбі за володіння м'ячем використовувати руки та передпліччя?

Так, дозволяється.

151. Чи можна блокувати суперника, який не володіє м'ячем, розведеними в сторони руками?

Ні, це не дозволяється.

152. Чи дозволяється зупинитися на шляху просування суперника без м'яча?

Так, дозволяється.

153. Чи порушив правила гравець, вибивши або вирвавши м'яч з рук суперника, який міцно тримав його однією або двома руками?

Так. Вибивати або виривати м'яч із рук суперника не дозволяється.

154. Яким чином можна забрати м'яч у суперника, який міцно володіє ним однією або двома руками?

Ніяким.

155. Чи дозволяється кидати м'яч у суперника або виконувати небезпечні рухи м'ячем?

Ні. Навмисно кидати м'яч у суперника або виконувати небезпечні рухи м'ячем забороняється.

156. Чи вважається помилкою, якщо м'яч влучає в суперника, коли той намагається перешкодити кидку?

Ні. Влучення м'яча в суперника, який рухається, не вважається помилкою.

157. Чи порушує правила гравець, який блокує суперника руками або ногами?

Так. Блокувати суперника руками або ногами забороняється.

158. Чи порушує правила захисник, який блокує тулубом суперника без м'яча?

Ні. Блокування тулубом суперника, який володіє або не володіє м'ячем, не забороняється.

159. Чи дозволяється затримувати, штовхати, обхоплювати, бити суперника, набігати на нього, ставити підніжку або будь-яким іншим чином наражати його на небезпеку?

Ні. Затримувати суперника або наражати його на небезпеку забороняється.

160. Чи дозволяється тримати суперника за футболку або труси?

Ні, правилами це заборонено.

11. Правило IX. Взяття воріт

161. У якому випадку фіксується гол і м'яч вважається закинутим у ворота?

М'яч вважається закинутим у ворота, якщо він усім своїм об'ємом по землі або в повітрі повністю перетнув лінію воріт.

162. Чи завжди зараховується м'яч, який повністю перетнув лінію воріт?

Ні. Лише тоді, коли нападник або його партнери не порушили правила.

163. Чи зараховується м'яч, який перетнув лінію воріт після порушення правил захисником?

Так. М'яч, що перетнув лінію воріт після порушення правил захисником, зараховується.

164. Чи зараховується м'яч, закинутий у власні ворота?

Так. М'яч, закинутий у власні ворота, зараховується, крім випадку, коли воротар закинув його у власні ворота під час виконання воротарського кидка.

165. Чи фіксується взяття воріт, якщо воротар після оволодіння м'ячем у грі під час передачі партнеру випадково заносить або забиває м'яч за лінію власних воріт?

Ні. У цьому випадку взяття воріт не фіксується. Воротарський кидок повинен бути виконаний відповідно до правил.

166. Чи зараховується гол, якщо м'яч перетнув лінію воріт після свистка судді?

Ні, не зараховується.

167. Чи повинен бути зарахований гол, якщо його взяттю перешкодив глядач?

Так. Якщо взяттю воріт перешкодив глядач і суддя переконаний, що м'яч потрапив би у ворота, гол повинен бути зарахований.

168. Як визначається команда-переможниця гри?

Переможницею вважається команда, яка закинула більшу кількість м'ячів у ворота суперника.

169. Який результат зустрічі записується, якщо команда-суперниця не з'явилася на гру?

Якщо команда не з'явилася на гру, результат зустрічі визначається відповідно до положення про змагання.

12. Правило X. Початковий кидок

170. Чи регламентується час для виконання початкового кидка?

Для виконання початкового кидка відводиться 3 секунди.

171. На якій відстані від гравця, який виконує початковий кидок, дозволяється перебувати суперникам?

Не ближче ніж 3 метри від гравця, який виконує початковий кидок.

172. Чи дозволяється під час виконання початкового кидка гравцям команди суперника розташовуватися на чужій половині майданчика?

Так, але не ближче ніж 3 метри від гравця, який виконує початковий кидок.

173. Чи зараховується м'яч, закинутий у ворота безпосередньо з початкового кидка?

Так, зараховується.

174. Як вводиться м'яч у гру, якщо він був закинутий у ворота команди суперника безпосередньо з початкового кидка?

М'яч вводиться в гру з центру майданчика початковим кидком, який виконує команда суперника.

175. Якій команді надається право на виконання початкового кидка в другій половині гри?

Після перерви команди міняються воротами, а початковий кидок виконує команда, яка не мала цього права на початку першої половини гри.

176. Чи можуть партнери гравця, який виконує початковий кидок, перетинати середню лінію та рухатися на половину суперника після свистка судді, але до того, як м'яч залишить руку гравця?

Так, можуть.

177. Яке рішення повинен прийняти суддя, якщо партнер гравця, який виконує початковий кидок, перетинає середню лінію до свистка судді?

Суддя повинен повернути гравців на місце та запропонувати повторно виконати початковий кидок відповідно до правил.

13. Правило XI. Боковий кидок

178. У якому випадку призначається боковий кидок?

Боковий кидок призначається, коли м'яч по землі або по повітрю повністю перетнув бокову лінію або вийшов за лицьову лінію від польового гравця команди, що захищається.

179. Чи може гравець, перебуваючи ногами за межами майданчика, вести м'яч по ігровому полю?

Ні, оскільки гравець використовує простір за межами майданчика та отримує перевагу.

180. Чи призначається боковий кидок, якщо гравець, відштовхнувшись з майданчика, у стрибку ловить м'яч, який знаходиться за боковою лінією, і до приземлення передає його партнерові?

Так. У цьому випадку м'яч вважається таким, що вийшов за межі майданчика.

181. З якого місця виконується боковий кидок?

З місця, де м'яч перетнув бокову лінію. При цьому гравець повинен стояти однією ногою на боковій лінії.

182. Що робити, якщо боковий кидок виконано не з місця виходу м'яча?

Боковий кидок повторюється.

183. Чи вважається помилкою виконання бокового кидка однією рукою?

Ні, не вважається.

184. Чи порушив правила гравець, який виконав боковий кидок на половині поля суперника та передав м'яч партнерові на своїй половині поля?

Ні. Боковий кидок може виконуватися в будь-якому напрямку в межах ігрового майданчика.

185. Чи порушив правила гравець, який під час виконання бокового кидка наступив на бокову лінію?

Ні.

186. Чи необхідний свисток судді для виконання бокового кидка?

Ні. Боковий кидок виконується без свистка судді.

187. Чи може гравець, який виконує боковий кидок, відірвати ногу, що стоїть на боковій лінії, раніше, ніж м'яч залишить його руку?

Ні, не може.

188. Чи порушив правила гравець, який виконував боковий кидок у стрибку?

Так. Під час виконання бокового кидка одна нога повинна торкатися майданчика. За порушення призначається вільний кидок на користь команди суперника.

189. Чи зараховується м'яч, закинтий у ворота суперника безпосередньо після виконання бокового кидка?

Так, зараховується.

190. На якій відстані від гравця, який виконує боковий кидок, повинні розташовуватися гравці команди суперника?

Не ближче ніж за 3 метри, за винятком випадків, коли захисники перебувають біля межі власної площі воротаря.

191. Чи можна під час виконання бокового кидка класти м'яч на майданчик, піднімати його, ударяти об майданчик і знову ловити тому самому гравцеві?

Ні, не можна.

192. Яким жестом суддя показує призначення бокового кидка?

Суддя витягує обидві руки в напрямку воріт команди, від якої м'яч залишив межі майданчика.

193. Чи призначається боковий кидок, якщо м'яч вийшов за лицьову лінію після блокування кидка захисником, але останнім його торкнувся воротар?

Ні. У такому випадку призначається воротарський кидок.

194. З якого місця виконується боковий кидок, якщо м'яч вийшов за лицьову лінію від гравця команди, що захищається?

Боковий кидок виконується з місця перетину бокової та лицьової ліній на тому боці воріт, де м'яч перетнув лицьову лінію.

195. Чи зараховується м'яч, закинтий з бокового кидка без свистка судді?

Так, якщо під час виконання кидка не було порушено правил.

14. Правило XII. Воротарський кидок

196. У якому випадку призначається воротарський кидок?

Воротарський кидок призначається, якщо воротар оволодів м'ячем у площі воротаря, якщо м'яч вийшов за лицьову лінію після дотику до нього гравця команди, що атакує, або воротаря команди, що захищається, який перебував у площі воротаря.

197. Як і з якого місця виконується воротарський кидок?

Воротарський кидок виконується воротарем з будь-якого місця площі воротаря.

198. Коли воротарський кидок вважається виконаним?

Воротарський кидок вважається виконаним, коли м'яч, залишивши руки воротаря, повністю перетне лінію площі воротаря.

199. Чи зробив помилку воротар, виконавши воротарський кидок двома руками?

Ні, не зробив.

200. Яке рішення повинен прийняти суддя, якщо воротар виконав кидок не з площі воротаря?

Суддя повинен запропонувати повторити виконання воротарського кидка.

201. Чи обмежується час, відведений для виконання воротарського кидка?

Так. Воротарський кидок потрібно виконати без невиправданої затримки. Точного ліміту часу в секундах правила не встановлюють, але якщо воротар навмисно затягує гру, суддя може вжити заходів за пасивну гру.

202. У якому випадку під час виконання воротарського кидка суддя повинен дати свисток?

У випадку затримки виконання кидка або після виправлення неправильної позиції для його виконання.

203. Чи зараховується м'яч, закинутий у ворота суперника безпосередньо після воротарського кидка?

Так, зараховується.

204. Чи правильно вчинив суддя, вилучивши на 2 хвилини гравця, який перебував у площі воротаря та заважав воротареві виконати воротарський кидок?

Так. Якщо гравець безпосередньо заважає воротареві виконати воротарський кидок, він підлягає прогресивному покаранню відповідно до правил.

205. Чи зараховується гол, якщо під час виконання воротарського кидка воротар закинув м'яч у власні ворота?

Ні. Гол не зараховується. Призначається повторне виконання воротарського кидка.

15. Правило XIII. Вільний кидок

206. За які порушення призначається вільний кидок?

Вільний кидок призначається за:

- неправильну заміну гравців;
- порушення польовими гравцями правил у площі воротаря;
- помилки під час гри з м'ячем;
- порушення правил щодо суперника;
- помилки воротаря;

- порушення правил виконання бокового, вільного, 7-метрового, початкового та воротарського кидків;
- пасивну гру;
- неспортивну поведінку;
- грубі та повторні порушення правил;
- неправильну поведінку під час виконання бокового кидка, воротарського кидка, вільного або 7-метрового кидка.

207. З якого місця виконується вільний кидок?

Вільний кидок виконується з місця порушення, але не ближче ніж за три метри до площі воротаря команди, що захищається.

208. Чи необхідний свисток судді для виконання вільного кидка?

Ні. Вільний кидок виконується без свистка судді.

209. Коли вільний кидок вважається виконаним?

Вільний кидок вважається виконаним, коли м'яч залишить руку гравця, який його виконує.

210. Як повинен вчинити суддя, якщо вільний кидок виконано не з місця порушення?

Кидок необхідно повторити після свистка судді.

211. Як повинен вчинити суддя, якщо виконання вільного кидка затримується?

Суддя повинен дати свисток на виконання кидка. Після цього кидок має бути виконаний протягом трьох секунд.

212. З якого місця виконується вільний кидок, якщо порушення відбулося між лінією вільних кидків і лінією площі воротаря?

Вільний кидок виконується з найближчої до місця порушення точки на лінії вільних кидків.

213. Чи є помилкою дотик або переступання 9-метрової лінії гравцем, який виконує вільний кидок?

Так, це є порушенням правил.

214. Як повинен учинити суддя, якщо під час виконання вільного кидка один із гравців команди, що атакує, перебуває між лінією вільних кидків і площею воротаря?

Суддя повинен виправити розташування гравців і лише після цього дати сигнал на виконання вільного кидка.

215. Як повинні розташовуватися гравці команди суперника під час виконання вільного кидка?

Гравці команди суперника повинні перебувати не ближче ніж за три метри від гравця, який виконує кидок.

216. Чи можуть захисники під час виконання вільного кидка з лінії вільних кидків розташовуватися біля лінії площі воротаря?

Так, можуть.

217. Чи зараховується м'яч, закинутий безпосередньо з вільного кидка?

Так. М'яч, закинутий безпосередньо з вільного кидка, зараховується.

218. Чи правильно вчинив суддя, призначивши вільний кидок, унаслідок чого перевагу отримала команда, яка порушила правила?

Ні. Якщо захисник порушує правила, але команда, що атакує, продовжує контролювати м'яч або має можливість результативно завершити атаку, суддя повинен застосувати принцип переваги та не зупиняти гру.

219. Нападник із м'ячем зайняв правильну позицію для виконання вільного кидка, потім ударив м'ячем об майданчик і виконав кидок. Чи були порушені правила в цьому випадку?

Так. Після зайняття правильної позиції для виконання вільного кидка гравцеві не дозволяється класти м'яч на майданчик, знову брати його або ударяти ним об майданчик.

220. Яке рішення повинен прийняти суддя, якщо після призначення вільного кидка на користь команди, яка володіє м'ячем, один із її гравців продовжує утримувати м'яч?

Гравець повинен негайно покласти м'яч на майданчик. Якщо він навмисно затримує гру, суддя застосовує прогресивне покарання відповідно до правил.

221. З якого місця повинен виконуватися вільний кидок, якщо команда, що атакує, перебувала біля площі воротаря суперника, а гравець команди, що захищається, порушив правила заміни?
Вільний кидок виконується з місця, де перебував м'яч на момент порушення правил. В іншому випадку перевагу отримала б команда, яка порушила правила.

16. Правило XIV. Семиметровий кидок

222. Чи залежить призначення 7-метрового кидка від місця порушення та відстані до воріт?

Ні, не залежить.

223. Чи має право суддя призначити 7-метровий кидок, якщо воротар зриває явну можливість взяття воріт на половині поля суперника?

Так. Якщо нападникові ніхто не міг би перешкодити закинути м'яч, а воротар зриває цю можливість, призначається 7-метровий кидок.

224. Чи призначається 7-метровий кидок, якщо воротар перехоплює м'яч у контратаці суперника, але зіштовхується з нападником на ігровому майданчику?

Так. Таке порушення карається призначенням 7-метрового кидка.

225. З якого місця виконується 7-метровий кидок?

7-метровий кидок виконується з лінії 7-метрових кидків без дотику до неї та без її переступання.

226. Чи дозволяється гравцеві, який виконує 7-метровий кидок, переступати лінію під час виконання кидка?

Ні. До моменту, поки м'яч не залишить руку гравця, він не має права торкатися або переступати лінію 7-метрового кидка.

227. Що є сигналом для виконання 7-метрового кидка?

Свисток судді.

228. Як повинен вчинити суддя, якщо під час виконання 7-метрового кидка гравець команди суперника криком заважає його виконанню, внаслідок чого м'яч не влучає у ворота?

Необхідно повторити 7-метровий кидок і покарати порушника за неспортивну поведінку.

229. Чи зараховується м'яч, закинутий із 7-метрового кидка гравцем, термін вилучення якого ще не закінчився?

Ні. М'яч не зараховується, а гравець підлягає додатковому покаранню відповідно до правил.

230. Чи може бути зарахований гол, якщо після виконання 7-метрового кидка м'яч відскакує від воріт або воротаря до гравця, який виконував кидок, і він повторним кидком закидає його у ворота?

Так. Після відскоку від воріт або воротаря м'ячем може оволодіти будь-який гравець, у тому числі той, хто виконував 7-метровий кидок.

231. Чи правильно вчинив суддя, не зарахувавши гол і призначивши вільний кидок на користь суперника, якщо гравець, який виконував 7-метровий кидок, після свистка судді вдарив м'ячем об майданчик?

Так. Після свистка судді на виконання будь-якого кидка гравець не має права повторно торкатися м'яча, доки той не торкнеться іншого гравця або воріт.

232. Де повинні розташовуватися інші гравці під час виконання 7-метрового кидка?

Не ближче ніж за три метри від лінії площі воротаря та лінії 7-метрових кидків.

233. Коли дозволяється гравцям торкатися або переступати лінію вільних кидків під час виконання 7-метрового кидка?

Після того, як м'яч залишить руку гравця, який виконує кидок.

234. Як повинен учинити суддя, якщо м'яч увійшов у ворота, але гравець команди, що атакує, торкнувся або переступив лінію вільних кидків раніше, ніж м'яч залишив руку гравця, який виконував 7-метровий кидок?

Суддя не повинен зараховувати гол і має призначити вільний кидок на користь команди суперника з місця порушення.

235. Чи зараховується гол, якщо до того, як м'яч залишив руку гравця, який виконує 7-метровий кидок, хтось із гравців команди, що захищається, торкнувся або переступив лінію вільних кидків?

Так. Гол зараховується, оскільки в іншому випадку перевагу отримала б команда, яка порушила правила.

236. Чи порушує правила воротар, якщо під час виконання 7-метрового кидка після свистка судді він рухається вперед?

Ні. Воротар має право рухатися в будь-якому напрямку за умови дотримання вимог правил щодо 4-метрової лінії.

237. На якій відстані від гравця, який виконує 7-метровий кидок, має право перебувати воротар?

Воротар не має права переступати 4-метрову лінію у своїй площі воротаря доти, доки м'яч не залишить руку гравця, який виконує 7-метровий кидок.

238. Як повинен учинити суддя, якщо гравець команди, що атакує, перебуває сам перед воротами й ось-ось має отримати передачу від партнера, а захисник, не маючи іншої можливості завадити атаці, штовхає його в спину?

Необхідно призначити 7-метровий кидок і застосувати до гравця команди, що захищається, відповідне прогресивне покарання.

239. Чи обмежується час, відведений для виконання 7-метрового кидка?

Так. На виконання 7-метрового кидка після свистка судді відводиться три секунди.

240. З якого моменту починається відлік трьох секунд під час виконання 7-метрового кидка?

Відлік починається після свистка судді.

241. Чи дозволяється під час виконання 7-метрового кидка, перебуваючи за лінією 7-метрових кидків, після свистка судді переносити через лінію ногу, що знаходиться в повітрі?

Так, дозволяється, якщо жодна частина тіла не торкається лінії або майданчика перед нею до моменту випуску м'яча.

17. Правило XV. Основні правила виконання кидків

242. Де повинен знаходитися м'яч під час виконання кидків?

Під час виконання всіх кидків м'яч повинен знаходитися в руках гравця.

243. Чи може хтось із команди суперника знаходитися біля гравця, який виконує кидок?

Так, але не ближче ніж за три метри, за винятком випадків, коли захисник знаходиться біля свого воротарського майданчика.

244. Чи обмежується час для виконання кидків?

На виконання кидка після свистка судді відводиться три секунди.

245. Під час виконання яких кидків частина однієї ноги повинна постійно торкатися майданчика?

Під час виконання початкового, бокового, вільного та 7-метрового кидків.

246. Коли кидок вважається виконаним?

Кидок вважається виконаним, коли м'яч залишив руку гравця, який його виконує, крім воротарського кидка.

247. Під час виконання формального кидка гравець передав м'яч партнерові з рук у руки. Чи дозволено це правилами?

Ні. Під час виконання формального кидка гравець не має права передавати м'яч партнеру з рук у руки. М'яч повинен залишити руку гравця, який виконує кидок.

248. Під час виконання вільного кидка, незважаючи на неправильно зайняту позицію захисниками, м'яч був переданий вільному партнеру, який закинув його у ворота. Чи правильно вчинили судді, зарахувавши гол?

Так, якщо гравці атакуючої команди були розташовані відповідно до правил. В іншому випадку команда, що захищається, отримала б перевагу.

249. Яке рішення повинні прийняти судді при затримці виконання кидка гравцями?

Судді повинні дати свисток на виконання кидка, після чого він має бути виконаний протягом трьох секунд.

250. Яке рішення повинні прийняти судді, якщо гравець команди, що захищається, заважає виконанню формального кидка?

Якщо гравець заважає виконанню кидка, перебуваючи надто близько до гравця, який його виконує, він отримує попередження, а в разі повторного порушення — вилучається з майданчика.

251. Чи можуть гравці обох команд торкатися м'яча після воротарського кидка, якщо м'яч залишив руку воротаря, але ще не залишив межі воротарського майданчика?

Ні. Воротарський кидок вважається виконаним, коли м'яч після кидка воротаря повністю перетне шестиметрову лінію.

252. Які кидки вважаються формальними?

Формальними вважаються всі кидки, що призначаються суддіями.

Правило XVI. Покарання

253. За які порушення може бути винесене попередження?

За порушення правил щодо суперника.

254. За які порушення повинно бути винесене попередження?

- за повторне порушення правил щодо суперника;
- за порушення правил під час виконання формальних кидків суперником;
- за неспортивну поведінку гравців або офіційних представників команди.

255. Яким жестом судді повідомляють гравців і глядачів про попередження гравця?

Суддя показує жовту картку розміром 12 × 9 см.

256. На який час вилучається гравець?

Правилами змагань передбачено вилучення на 2 хвилини як для гравців, так і для офіційних представників команд.

257. Скільки двохвилинних вилучень може мати один гравець протягом гри?

Не більше трьох.

258. Яка процедура вилучення?

Гравець може бути вилучений тричі по 2 хвилини. Третє вилучення автоматично призводить до дискваліфікації.

259. Чи може вилучений гравець бути замінений іншим гравцем?

Ні. На час вилучення команда грає в чисельній меншості. Якщо гравця дискваліфіковано, інший гравець може замінити його не раніше ніж через дві хвилини.

260. Коли починається відлік часу вилучення?

Суддя-секундометрист починає відлік після свистка судді на майданчику про поновлення гри.

261. Чи можна замінити дискваліфікованого гравця після закінчення часу його вилучення?

Так. Після закінчення часу вилучення дискваліфікованого гравця може замінити інший гравець, внесений до протоколу гри.

262. Яке рішення повинні прийняти судді, якщо час вилучення не закінчився, а перший тайм завершився?

Час вилучення переноситься на другий тайм. Команда продовжує гру в меншості до закінчення часу покарання.

263. Під час відбування покарання були зупинки гри. Чи входить цей час до строку вилучення?

Ні. Якщо ігровий час зупиняється, відлік часу вилучення також зупиняється. Гравець повинен відбути повні дві хвилини ігрового часу.

264. Чи поширюється це правило на гравців, вилучених у додатковий час?

Так, поширюється.

265. Яким чином інформація про вилучення доводиться до відома гравців, секундометриста та глядачів?

Вилучення показується офіційним суддівським жестом — піднятою вгору рукою з двома випрямленими пальцями.

266. Суддя зупинив гру та вилучив гравця на дві хвилини, після чого дав сигнал на продовження гри. Суддя-секундометрист увімкнув секундомір після того, як гравець перетнув бокову лінію в зоні заміни. Чи правильно він вчинив?

Ні. Секундомір необхідно вмикати після свистка судді на відновлення гри.

267. Як повинен учинити суддя, якщо з гри вилучається воротар?

Якщо воротар вилучається, його повинен замінити запасний воротар. При цьому один польовий гравець залишає майданчик, і команда продовжує гру в меншості.

268. Ким і кому повідомляється про закінчення часу вилучення?

Секундометрист повідомляє про закінчення часу вилучення тренерові або гравцеві, який отримує право повернутися в гру.

269. Чи повинен суддя зупинити ігровий час під час вилучення гравця на дві хвилини?

Так. Усі вилучення супроводжуються зупинкою ігрового часу.

270. Чи правильно вчинив суддя, дискваліфікувавши гравця, який поставив підніжку суперникові?

Так, якщо порушення створювало загрозу здоров'ю суперника, гравець підлягає дискваліфікації.

271. Лікар команди отримав двохвилинне вилучення під час гри. Чи можливе це?

Так. Офіційні особи команди, внесені до протоколу гри, також можуть отримувати попередження, вилучення та дискваліфікацію.

273. Що повинні вирішити судді, якщо один із гравців розпочав бійку на майданчику під час гри?

Гравець повинен бути дискваліфікований із поданням рапорту та відповідним записом у протоколі матчу. Команда грає дві хвилини в меншості.

274. Що повинні вирішити судді, якщо гравець після отримання двохвилинного вилучення висловлює незадоволення рішенням суддів або вчиняє неспортивні дії?

Судді повинні призначити додаткове двохвилинне вилучення. У такому випадку гравець відбуває чотири хвилини покарання, а команда весь цей час грає в меншості.

275. Якщо офіційний представник команди отримав двохвилинне покарання, чи повинен він залишити лаву запасних?

Ні. Однак один із гравців його команди повинен залишити майданчик, і команда гратиме в меншості протягом двох хвилин.

19. Правило XVII. Судді

276. Скільки суддів призначається для проведення гри?

Для проведення гри призначаються два судді на майданчику.

277. Чи рівноправні судді під час гри?

Судді мають рівні права під час гри.

278. Чи входить до обов'язків суддів спостереження за поведінкою гравців до гри та після її закінчення?

Судді зобов'язані стежити за поведінкою гравців, починаючи з моменту прибуття на місце змагань і до його завершення.

279. Що входить до обов'язків суддів до початку гри?

До початку гри судді перевіряють стан майданчика, воріт, м'ячів, протокол гри та спорядження гравців.

280. Як необхідно діяти суддям, якщо їхні рішення розходяться?

У разі розбіжності рішень судді повинні зупинити час гри, порадитися між собою та прийняти єдине правильне рішення.

281. Хто повинен бути присутнім під час жеребкування, яке проводиться перед грою?

Жеребкування проводиться перед початком гри одним із суддів у присутності другого судді та двох представників команд.

282. З якою метою проводиться жеребкування?

Для визначення команди, яка отримує право вибору початкового кидка або воріт, які вона буде захищати у першій половині гри.

283. Чи змінюються позиції суддів, якщо команда, що захищається, заволодіває м'ячем і організовує атаку?

Суддя, який перебував на майданчику, стає суддею біля лінії воріт команди, що захищається, а суддя, який перебував біля лінії воріт, переходить на майданчик.

284. Що повинні робити судді, щоб протягом усієї гри не перебувати на одній стороні майданчика?

Для цього в процесі гри судді неодноразово змінюються місцями.

285. Як діяти у випадку, якщо один із суддів вибуває з гри?

Гру обслуговують ті самі судді. Якщо один із суддів вибуває з гри, її продовжує обслуговувати інший суддя самостійно.

286. У яких випадках суддя подає свисток для поновлення гри?

Суддя дає свисток:

287. Як треба вчинити, якщо обидва судді фіксують порушення правил однією й тією ж командою, але їхні рішення різні?

Завжди призначається більш суворе покарання.

288. Чи несуть відповідальність судді за облік голів?

Обидва судді несуть відповідальність за облік зарахованих голів.

289. Яким чином судді контролюють кількість голів, попереджень, вилучень та дискваліфікацій?

Судді в процесі гри ведуть записи голів, попереджень, вилучень і дискваліфікацій у спеціальній картці.

290. Чи мають право судді припиняти гру?

Обидва судді мають право припиняти гру, однак перед цим повинні використати всі можливості для її продовження.

291. Виникли сумніви щодо правильності хронометражу. Хто повинен прийняти остаточне рішення?

Рішення щодо правильності хронометражу приймають обидва судді на майданчику після консультації між собою.

292. Чи несуть відповідальність судді за правильність заповнення протоколу?

Після закінчення гри судді перевіряють протокол та несуть відповідальність за правильність його заповнення.

293. Хто з гравців має право звертатися до суддів під час гри?

Ніхто.

294. Чи повинен колір суддівської форми відрізнятися від форми гравців та воротарів?

Так. Судді повинні мати однакову форму, яка за кольором відрізняється від форми гравців і воротарів.

295. Чи повинні судді замінити ігровий м'яч, якщо гравці вимагають цього, а судді вважають, що м'яч відповідає стандартам?

Ні. Лише судді можуть вирішувати питання щодо необхідності заміни м'яча.

20. Правило XVIII. Секретар і секундометрист

296. Що входить до обов'язків секретаря перед грою?

Безпосередньо перед грою секретар перевіряє правильність заповнення протоколу гри та відповідність прізвищ гравців їхнім номерам.

297. Що входить до обов'язків секретаря під час гри?

Під час гри секретар веде протокол гри, у якому фіксує кількість закинутих м'ячів, попередження, вилучення та дискваліфікації.

298. Що входить до обов'язків секундометриста під час гри?

Секундометрист контролює ігровий час (за сигналами суддів), правильність замін та відлік часу вилучених гравців.

299. Коли секундометрист повинен вмикати секундомір для відліку двохвилинного вилучення гравців?

Відлік штрафного часу вилучених гравців починається після свистка судді на поновлення гри і закінчується через дві хвилини.

300. Чи повинен секундометрист подавати сигнал про закінчення ігрового часу, якщо час гри закінчився, а за мить до цього судді призначили формальний кидок на користь однієї з команд?

Так. Згідно з правилами секундометрист повинен подати фінальний сигнал, незалежно від ситуації на майданчику.

21. Методичні рекомендації щодо застосування правил

301. Чи повинна команда виконати вільний кидок, якщо вона володіла м'ячем до фінального сигналу та отримала право на кидок, але не встигла виконати його в ігровий час?

Команда може самостійно вирішити, чи виконувати кидок. Якщо команда відмовляється, гра вважається закінченою.

302. Чи необхідно суддям зупиняти час гри, якщо гравці вважають, що потрібно протерти вологу підлогу?

Ні. Це не є обов'язковою підставою для зупинки гри. Рішення приймають лише судді, якщо стан майданчика дійсно унеможливорює продовження гри.

303. Скільки командних тайм-аутів може взяти команда під час гри?

Три, але не більше двох у кожному таймі основного ігрового часу.

304. Якщо команда не використала тайм-аут у першому таймі, чи може вона взяти три тайм-аути в другому?

Ні. У кожному таймі команда може взяти не більше двох тайм-аутів.

305. Як повинні вчинити судді, якщо гравець, який виконує початковий кидок, стоїть однією ногою на центральній лінії, а другою — на половині суперника?

Судді повинні виправити положення гравця і лише після цього дати свисток на виконання кидка.

Гравець повинен стояти однією ногою на центральній лінії, а іншою — на своїй половині або на лінії.

306. Чи може одна команда взяти два тайм-аути підряд?

Так, але після першого тайм-ауту команда суперника повинна щонайменше один раз володіти м'ячем.

307. Чи має право команда взяти два тайм-аути протягом останніх п'яти хвилин основного часу?

Ні. У останні п'ять хвилин кожна команда має право взяти лише один тайм-аут.

308. Чи залежить тривалість перерви між таймами від віку і статі учасників змагань?

Ні. Перерва для всіх вікових груп однакова — 10 хвилин.

309. Чи може бути скорочена тривалість гри?

Так. У окремих змаганнях тривалість гри може бути скорочена відповідно до положення про змагання.

310. Чи повинен бути в команді капітан?

Ні. Капітан може бути, але це не є обов'язковою вимогою правил.

311. Чи має право капітан команди звертатися до суддів під час гри?

Ні.

312. Що входить до обов'язків представника (тренера) як керівника команди?

Представник (тренер) відповідає за дисципліну гравців і своєчасну явку команди на змагання.

313. Що входить до обов'язків представника (тренера) до початку гри?

До початку гри представник (тренер) повідомляє секретарю прізвища та номери гравців, які беруть участь у грі.

314. Чи дозволяється представнику (тренеру) втручатися в дії суддів під час гри?

Ні. Нікому не дозволяється втручатися в дії суддів.

315. У якій формі і протягом якого часу представник (тренер) може подати протест на гру?

Протести подаються до суддівської колегії в письмовій формі протягом однієї години після закінчення гри.

316. Суддя дискваліфікував представника (тренера), але той відмовився залишити майданчик. Як повинні вчинити судді?

Судді мають право припинити гру та зарахувати команді поразку. Перед цим вони повинні використати всі можливості для продовження гри.

317. Ким призначається суддівська колегія для проведення змагань?

Суддівська колегія призначається організацією, яка проводить змагання, за погодженням з відповідною федерацією гандболу та суддівською комісією.

318. Хто повинен входити до складу суддівської колегії, призначеної на змагання?

До складу суддівської колегії входять:

1. Головний суддя
2. Головний секретар
3. Судді на майданчику
4. Секретар
5. Секундометрист
6. Суддя-інформатор
7. Лікар (як заступник головного судді)

319. Що входить до обов'язків головного судді?

До обов'язків головного судді входить:

- контроль за підготовкою місць змагань та їх станом протягом усього турніру;
- проведення наради представників команд разом із суддівською колегією;
- розподіл обов'язків між суддями, затвердження розкладу змагань, графіка тренувань, перевірка заявок;
- проведення суддівського семінару з усім складом суддівської колегії;
- проведення відкриття та закриття змагань;
- призначення суддів для проведення ігор;
- затвердження результатів ігор та підсумків змагань;
- розгляд протестів представників (тренерів);
- подання звіту про проведені змагання.

320. Чому головному секретареві рекомендується розпочинати виконання своїх обов'язків завчасно до початку змагань?

Оскільки головний секретар зобов'язаний підготувати технічну документацію для проведення змагань та зібрати відомості про учасників.

321. Що входить до обов'язків головного секретаря?

Головний секретар:

- готує інформацію про хід змагань, доводить до відома тренерів і суддів розклад ігор, веде облік результатів проведених ігор, оприлюднює інформаційні матеріали суддівської колегії;
- формує склад секретаріату для ведення протоколів ігор;
- забезпечує оперативну роботу секретаріату та надає інформацію засобам масової інформації;
- готує матеріали для нагородження переможців;
- оформлює підсумкові матеріали змагань і передає їх представникам команд після підпису головного судді;
- готує підсумковий звіт про змагання.

322. Коли та з якою метою судді повинні прибути до місця проведення гри?

Судді повинні прибути не пізніше ніж за одну годину до початку гри для перевірки місця проведення змагань і належної підготовки до роботи. Перед грою вони повинні провести розминку, бажано поблизу майданчика.

323. Чи повинні судді мати з собою правила під час змагань?

Так. Судді обов'язково повинні мати правила під час змагань.

324. Як слід продовжувати гру, якщо один із суддів отримав травму під час матчу?

Матч продовжує один суддя.

325. Чи має право делегат зупинити гру та запропонувати суддям покарати представника команди за неспортивну поведінку?

Так, делегат має право зупинити гру.

326. Чи має право делегат зупинити гру та вказати суддям на помилку, що сталася під час гри?

Так, делегат має право зупинити гру та рекомендувати суддям виправити помилку, яка може призвести до подання протесту. Остаточне рішення приймають судді.

327. Чи повинен бути дискваліфікований гравець, який є у заявці, розпочав гру, але його прізвище не було внесене до протоколу?

Ні. Гравець повинен бути внесений до протоколу, а представник команди отримує прогресивне покарання.

328. Яка мінімальна кількість гравців однієї команди може залишатися на майданчику для продовження гри?

Мінімально в команді може залишатися 2 гравці, один із яких обов'язково повинен бути воротарем.

329. Чи має право гравець, який був дискваліфікований на останній хвилині матчу, брати участь у наступній грі?

Ні. Гравець, який отримав пряму дискваліфікацію в останню хвилину матчу, повинен пропустити щонайменше одну наступну гру.

330. Чи може матч обслуговувати пара суддів, один чоловічої, а інший жіночої статі?

Так. Суддівство дозволяється незалежно від статі.

Висновки. У результаті опрацювання правил гри в гандбол узагальнено основні положення, що регламентують ключові ігрові ситуації, дії гравців та функціональні обов'язки офіційних осіб. Розглянуті правила забезпечують єдине трактування ігрових епізодів, зокрема взяття воріт, виконання семиметрових і інших кидків, а також дисциплінарні санкції. Аналіз матеріалу дозволяє зробити висновок, що дотримання правил сприяє справедливому суддівству, підвищує безпеку учасників гри та забезпечує рівні умови для обох команд. Особливу увагу приділено ролі суддів, секретаря та секундометриста, від узгоджених дій яких залежить організаційна якість проведення змагань. Методичні рекомендації мають практичне значення для підготовки студентів, тренерів і суддів, оскільки формують чітке розуміння ігрових ситуацій та правильного прийняття рішень у процесі матчу. Їх застосування сприяє підвищенню рівня суддівської компетентності та загальної культури проведення змагань. Отже, систематизовані правила є важливою основою для якісного навчання та ефективної практики в гандболі на всіх рівнях підготовки.

Список використаних джерел

1. Арабаджи Т. Д., Арабаджи А. Ю. Організація та проведення спортивних змагань» для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» денної форми навчання. – Харків: НТУ «ХПІ», 2025. – 67 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/ace1b696-7ddf-4b8e-8a94-b2eb0b3b040d/content>
2. Костюкевич В. М. *Теорія і методика спортивної підготовки : навчальний посібник*. Київ : КНТ, 2021. 616 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi80/0060102.pdf>
3. Леонтьєва І.В., Леонтьєв О.В., Ливацький О.В. Критерії оцінки студентів закладів вищої освіти в процесі вивчення освітнього компоненту гандбол з методикою викладання. Олімпійський та паралімпійський спорт 1.березень 2025 р. Сумський державний педагогічний університет імені А.С Макаренка. Фахова реєстрація (категорія «Б»), С.69-73 <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/sport/article/view/57>
4. Міністерство освіти і науки України. Стандарти вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/017-Fizkultura.sport-bakalavr.28.07.pdf>
5. Тищенко В. О., Леонтьєва І. В., Леонтьєв О. В. *Техніко-тактична підготовка юних гандболістів. Методичні рекомендації*. Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». Старобільськ: ДЗ «Луганський національний імені Тараса Шевченка», 2021. 40 с. <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8680>
6. Федерація гандболу України. Офіційний сайт Федерації гандболу України. <https://handball.org.ua>
7. European Handball Federation (EHF). Офіційний сайт Європейської федерації гандболу. <https://www.eurohandball.com>
8. IHF – Rules and Experts' Corner. Офіційні правила гри, роз'яснення та рекомендації для суддів. <https://www.ihf.info/sites/default/files/2025-02/09A%20-%20Rules%20of%20the%20Game%20Indoor%20Handball%20E.pdf>
9. International Handball Federation (IHF) – Rules of the Game. Правила гри в гандбол. Офіційний ресурс Міжнародної федерації гандболу. <https://www.ihf.info/sites/default/files/2025-02/09A%20-%20Rules%20of%20the%20Game%20Indoor%20Handball%20E.pdf>
10. International Handball Federation. **Rules of the Game**. Офіційні правила гри в гандболу [IHF Official Website](https://www.ihf.info)